

EKONOMI

Låg lön tvingar portugiser att bo hemma tills 33 år

UPPDATERAD 11:17 PUBLICERAD 09:02

"Jag har inget val. Jag får fortsätta bo kvar hemma", säger Joana Ferreira i föräldrahemmet. Foto: Ana Brigida

LISSABON. Portugal har den tredje snabbast växande ekonomin i Europa. Bostadshyrorna skjuter i höjden, men lönerna släpar efter. Det gör att portugiser är de som flyttar hemifrån senast inom EU.

Genomsnittsåldern är 33,6 år.

Joana Ferreira öppnar fönstret till sitt rum i mammas lägenhet.

– Utsikten är i alla fall fin, säger hon.

Joana är 28 år och har en magisterexamen i pedagogik. Hon arbetar heltid på ett kommunalt dagis och har ansvar över nästan 30 barn. Hennes lön är 10 006 kronor i månaden. När hon betalt skatt får hon ut 7 800 kronor. Det är vad en liten tvåa i förorten kostar i månaden.

– Jag skulle inte få en krona över om jag hyrde en sådan

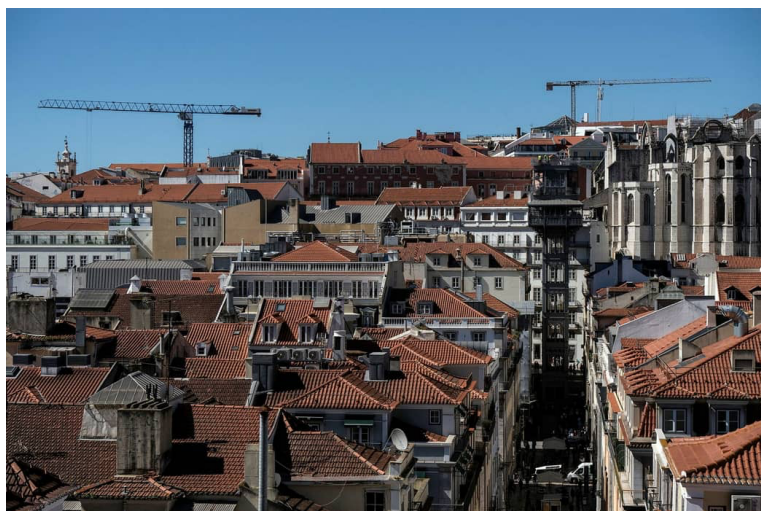
lägenhet.

Den billigaste bostaden hon hittat var en etta med läckande tak som kostade 5 500 kronor i månaden. Hon skulle få 2 300 kronor över i månaden att leva på.

– Det går inte ihop. Bara du stiger in i en mataffär har det gått tusen kronor, säger hon.

Joana stänger fönstret till sitt rum i föräldrahemmet.

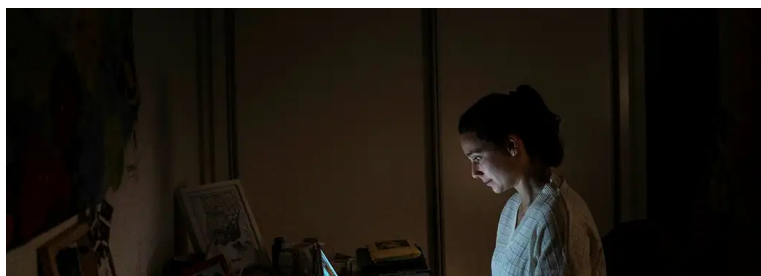
– Jag har inget val. Jag får fortsätta bo kvar hemma.

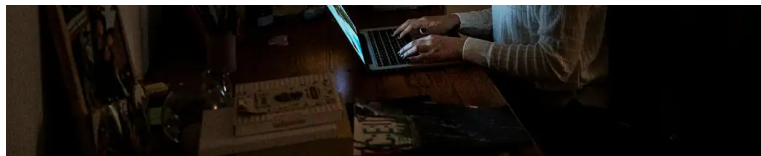

Hyrorna i bland annat Lissabon har pressats upp efter att utländska investerare köpt upp äldre bostäder som man låtit renovera. Foto: Ana Brigida

Portugal har de lägsta lönerna i Västeuropa. Den rekommenderade minimilönen ligger på 7 600 kronor i månaden innan skatt. Så länge Portugal även hade de lägsta hyrorna i Västeuropa var det inga problem, men när turistboomen slog till för fem år sedan förändrades situationen. Utländska investerare köpte gamla bostäder, renoverade och hyrde ut lägenheterna till turister via uthyrningssajter. Lokalbefolkningen trängdes ut i förorten och hyrorna steg.

Nästa förändring kom när Lissabon röstades fram som en av världens bästa städer att jobba i för så kallade digitala nomader. Det ledde till att tiotusentals utländska entreprenörer, många från USA, sökte sig hit. För dem är en månadshyra på 10 000 kronor inga problem. Den utländska efterfrågan har gjort att bostadshyrorna i Lissabon stigit med 40 procent de senaste fem åren – samtidigt som minimilönen har ökat med knappt 20 procent.

"Jag tycker att regeringen borde reglera marknadshyrorna", säger Joana Ferreira. Foto: Ana Brígida

– Jag känner mig lurad. Jag har läst fem år på universitetet. Jag är välutbildad. Jag förtjänar en betydligt högre lön, säger Joana Ferreira.

Hon visar runt i sin mammas lägenhet i stadsdelen Alvalade. Den har fyra sovrum. Joana bor med sin mamma, sina två yngre systrar, 14 och 24 år, samt mammas sambo.

– Jag har ändå tur. Vi kommer väldigt bra överens. Tänk de som inte står ut med sina föräldrar och tvingas bo kvar hemma av ekonomiska skäl?

Joana skyller bostadssituationen på de digitala nomaderna.

– Jag är stolt över att de föredrar att jobba i Lissabon, men deras pengar förstör bostadssituationen. Jag tycker att regeringen borde reglera marknadshyrorna, säger hon.

När Portugals största dagstidning Publico publicerade ett reportage för tre veckor sedan, där de intervjuade tolv personer som inte kunnat flytta hemifrån på grund av de låga lönerna, var det endast två personer som vågade ställa upp med namn och bild.

– Vi skäms för att vi bor kvar hemma. Men det är inte vårt fel. Det är regeringen som inte höjer minimilönen.

Även bostadspriserna har ökat kraftigt de senaste fem åren. En etta i Lissabon kostar i dag omkring två miljoner kronor. I och med att räntorna är höga och lönerna låga kan inte ens medelklassen, med fasta anställningar, köpa sig en egen bostad.

Bild 1 av 2

Foto: Ana Brígida

Portugal har tio miljoner invånare och är ett av Europas

fattigaste länder. Under eurokrisen 2008 tvingades stora delar av den unga generationen att emigrera till andra EU-länder. När den portugisiska högerregeringen, som införde en svångremspolitik för att ta Portugal ur krisen, röstades bort 2015 började landet sakta återhämta sig.

Socialistledaren António Costa valdes till premiärminister och satsade på den offentliga sektorn i stället för att minska den. Det fick igång konsumtionen som gjorde att Portugal blev första nation av de så kallade PIGS-länderna – Portugal, Italien, Grekland och Spanien – att ta sig ur eurokrisen. Sedan kom turistboomen som en skänk från ovan. Enligt Eurostat växer endast Lettlands och Irlands ekonomier snabbare.

– Vår ekonomi tilltar, men det är från väldigt låga nivåer, säger Pedro Brinca, lärare vid Nova SBE, Portugals handelshögskola.

Förra året växte Portugals ekonomi med 6,7 procent, men det var ändå inte tillräckligt för att nämnvärt höja minimilönen. Förra året låg inflationen på 11 procent.

– Vi har allvarliga strukturella problem i Portugal som gör att ekonomin inte moderniseras. Om minimilönen höjs riskerar vi åter att hamna i en ekonomisk kris, säger Pedro Brinca, som doktorerat i nationalekonomi vid Stockholms universitet.

Han tycker synd om den unga generationen som inte kan flytta hemifrån.

– Hyrorna har höjts brutalt mycket den senaste tiden och lönerna följer inte efter. Det är bara att hoppas att ekonomin moderniseras så fort som möjligt.

"Jag har inte råd att flytta hemifrån", säger Francisco Mano. Foto: Ana Brigida

Barn- och ungdomspsykologen Francisco Mano är 26 år och har inte märkt av den växande ekonomin. I de flesta andra EU-länder skulle hans psykologutbildning innebära att han gjort en klassresa, men i Portugal bor han kvar hos sina föräldrar i en trerummare i den nedgångna förorten Cacém. Han arbetar på en

privat klinik i Saldanha, ett av Lissabons mest eftertraktade kontorsområden, men tjänar inte mer än 8 000 kronor i månaden.

– Jag har inte råd att flytta hemifrån, säger han.

Hans mamma är förtidspensionerad efter att ha arbetat som hembiträde hela sitt liv. Hans pappa är murare. På grund av familjens ekonomi fick han ett stipendium som betalade terminsavgifterna till hans psykologutbildning vid det statliga universitetet i Lissabon. När han tog sin examen ville han flytta hemifrån och letade efter ett rum att hyra, men hittade inget under 4 000 kronor i månaden.

– Då bor jag hellre kvar hos mina föräldrar, säger han.

En del av hans kompisar har gått samman och hyrt större lägenheter som de delar på. Det är en trend som sprider sig i Portugal. Antalet kollektivboenden har ökat med 192 procent sedan 2011. Men Francisco Mano känner sig inte lockad av det heller. Han vill ha en egen lägenhet där han kan koppla av efter att ha arbetat en hel dag med sina unga patienter.

– Min dröm är att köpa en egen lägenhet, men det lär ta tid.

I Sverige är genomsnittsåldern 19 år

Nästan hälften av befolkningen i Portugal lever under den europeiska fattigdomsgränsen. De har en månadsinkomst på mindre än 554 euro i månaden. I februari presenterade den portugisiska regeringen ett bostadspaket på 900 miljoner kronor som ska hjälpa dem som inte har någon egen bostad. Bostadsbristen ska bland annat lösas genom att tvinga ägare att hyra ut lägenheter som står tomma.

När det gäller att flytta hemifrån ligger Sverige bäst till i statistiken. Genomsnittsåldern är 19 år.

Källa: Eurostat och Pordata

TEXT

Henrik Brandão Jönsson